

Sokszerű

IRODALOM munkafüzet

Pető Györgyi

5

Pető Györgyi

Sokszínű
ÍRODALOM
munkafüzet **5**

Hetedik, változatlan kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2019

Kedves Diákok!

Ez a munkafüzet az 5. osztályos irodalomtankönyvhöz készült. Kérdései szorosan kapcsolódnak a tankönyvhöz, segítik a tananyag feldolgozását, rendszerezik a tanultakat.

Egy-egy témához több feladat is tartozik. Ezek egy része alkalmas annak ellenőrzésére, hogy jól megértettétek-e a tankönyvben olvasott szövegeket, elsajátítottátok-e a tanulnivalót.

A munkafüzet ezeken kívül tartalmaz olyan szövegrészleteket, amelyek a tankönyvi témákhoz kapcsolódnak, valamint ezekhez tartozó szövegértési gyakorlatokat. De találhattok tanulást segítő feladatokat is, mint például a vázlatírás, párbeszédek készítése, egy téma több szempontú feldolgozása. Az íráskészséget, gondolkodást fejlesztő feladatok elősegítik, hogy minél pontosabban és könnyebben tudjatok írásban is megnyilvánulni. Sok feladatot párban vagy csoportosan kell megoldanotok, és gyakran mindennapi tapasztalataitokat is hasznosítani tudjátok. Alkalmatok lesz vitatkozni, véleményt kifejteni, így a beszédkészségeitek és a szókincsetek is sokat fejlődik a tanév végére. A tanulás mellett szórakozhattok is a különféle rejtvények, rajzos feladatok megoldásával.

Kutassatok a könyvtárban, keresséjtek a számítógépen! A munkafüzet ösztönözni szeretne benneteket arra, hogy olvassatok, gondolkodjatok és játsszatok.

Jó munkát kívánok Nektek!

A szerző

Petőfi Sándor: JÁNOS VITÉZ

1–4. rész

1. Töltsd ki a táblázatot az első négy rész alapján!

	Helyszín	Napszak	Szereplők	Történések
1.				
2.				
3.				
4.				

2. Jellemezd a szereplőket az olvasott részek alapján!

Jancsi: .....

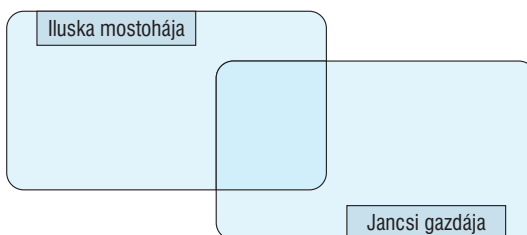
Iluska: .....

a mostoha: .....

a gazda: .....

3. Hasonlítsd össze a főszereplőkkel szemben álló alakokat: Iluska mostoháját és Jancsi gazdáját! Miben hasonlítanak, és miben különböznek? Írd a jelüket a megfelelő helyre!

- a) Jancsi megfenyegeti.
- b) Gyermekét dolgoztatja.
- c) Nem tud megbocsátani.
- d) Mérges.
- e) Nagyszájú.
- f) Elüldözi gyermekét.

Mit gondolsz, miért nincs nevük? .....

.....

4. Mit tudunk meg Jancsi és Iluska gyermekkoráról, származásáról? .....

.....

.....

5. a) Mi a közös a következő szóképekben?

„Szerelem tüze ég fiatal szívében [...].”

„Tenger virág nyílik tarkán körülötte [...].”

„Mikorra a patak vize tükörré lett [...].”

„Szívemnek gyöngyháza, lelkem Iluskája!”

„Vesd reám sugarát kökényszemeidnek [...]!”

.....

b) Keress példát hasonlatokra az első részekből!

.....

.....

.....

.....

6. a) Jelöld a hangsúlyos és hangsúlytalan szótagokat, valamint az ütemeket az alábbi két idézetben! Figyeld meg a rímelést is!

„Lám én szakítottam, el is szalasztottam,

Szelíd galamb helyett vad galambot fogtam.”

(széki népdal)

„Gyere ki, galambom! Gyere ki, gerlicém!

A csókot, ölelést mindjárt elvégzem én [...].”

(Petőfi Sándor: János vitéz)

b) Nevezd meg pontosan a verselést!

Népdal: .....

János vitéz: .....

7. a) Hogyan viselkedik Jancsi a gazdájával? Miért tesz így?

.....

.....

.....

b) Meséld el a hazaérkezést a gazda szemszögéből!

.....

.....

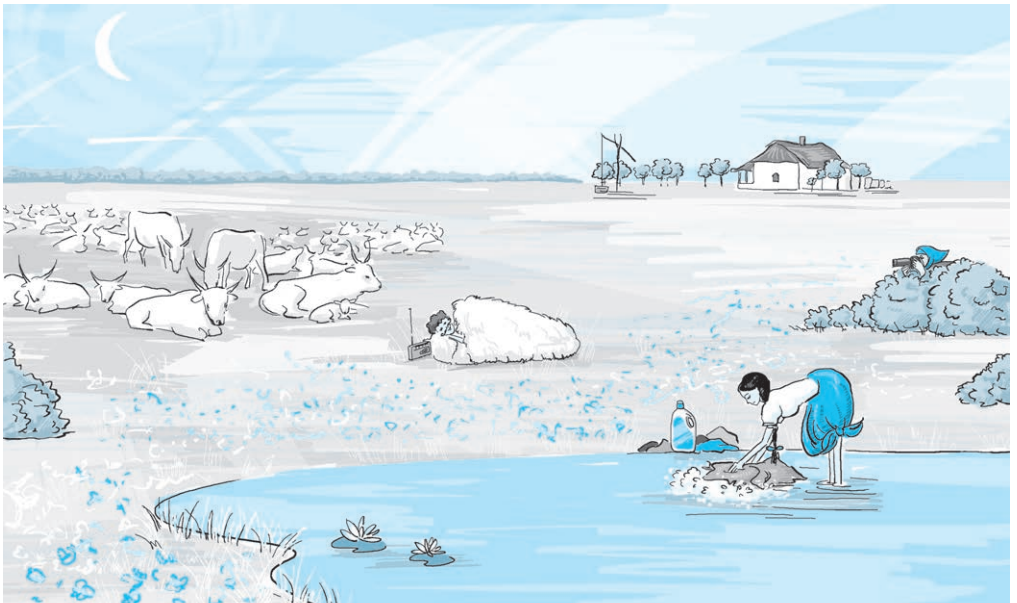

---

8. A rajz a mű kezdőképét örökíti meg. A rajzoló azonban több hibát is vétett. Melyek ezek?

9. Alkossatok csoportokat, és írjatok rövid párbeszédet, amelyben a gazda és a mostoha megvitatja a történeteket! Olvassátok fel írásaitokat!

VERSEK

Arany János: Családi kör

1. Olvasd el a következő szöveget, és válaszolj a kérdésekre!

„Szalontán egy nagy ember lakik, s e nagy ember jó barátom, s e jó barátom Arany János, »Toldi« szerzője. [...] S e költeményt egy egyszerű falusi jegyző írta e kis szobácskában, melynek hossza öt, széle pedig két lépés; ami tulajdonképp rendén van. [...] a múzsák is leszálltak az arisztokratikus Helikonról, s a kunyhókban telepedtek meg. Boldog én, hogy szinte kunyhóban születtem!

Életem legszebb napjai közé sorolom e hetet, melyet itt töltöttem, új barátom családi körében. Egyfelől a komoly vidámságú családapa, másfelől a vidám komolyságú családanya, s előttiink a két fecsegő, virgonc gyermek, egy szőke leánya s egy barna kisfiú [...].”

(Petőfi Sándor: Úti levelek)

a) Mennyi időt töltött Petőfi Aranyéknál? .....

b) Sorold fel, milyen jelzőkkel illeti Petőfi a családtagokat! .....

c) Miben hasonlít Arany családja és körülményei a *Családi körben* ábrázolthoz? .....

2. Keress a versből idézeteket az alábbi képekhez! Írd is le őket!

.....

.....

.....

.....

3. Arany János versében felsorakozik a magyar falusi porta jellegzetes állatvilága. Gyűjtsd ki az állatokat a versből a rájuk jellemző tulajdonsággal, cselekvéssel együtt!

Állatok	Cselekvés, tulajdonság

4. Készíts leírást a házatokról, lakásotokról! Kövesd a vers térbeli elrendezését, kívülről befelé haladj!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Siv Widerberg: Sóderparti

1. Kinek a szemszögéből látjuk a vacsorát? .....

Milyen családot képzelsz el a bemutatás alapján? .....

.....

.....

2. Az ember ott érzi jól magát, ahol elfogadják olyannak, amilyen, a hibáival együtt is. Érvelj az állítás mellett!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

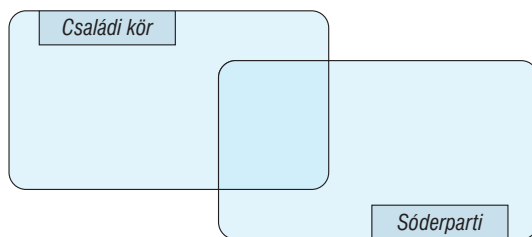
.....

.....

.....

3. Hasonlítsd össze a *Családi körben* megjelenő étkezést Danielék vacsorájával! Mi a közös bennük, és miben különböznek? Írd a betűjeleket a megfelelő helyre!

- a) némán étkeznek
- b) asztalszék körül ülnek
- c) vacsoráznak
- d) húst esznek
- e) meghitt beszélgetést folytatnak
- f) korsóból isznak

Gyűjts olyan mai kifejezéseket, amelyekkel ti jellemezték a családot, illetve annak tevékenységeit!

.....

.....

.....

4. Készítsetek szótárt a vers szavaihoz! Válasszátok ki a versből a diáknyelvre jellemző szavakat, kifejezéseket, majd magyarázzátok meg a köznyelvi jelentésüket!

.....

.....

.....

.....

.....

TARTALOM

MESEK

Tündérmese • <i>Tündérszép Ilona és Árgyélus</i>	4
Hősmese • <i>Fehérlófia</i>	8
Csalimese, hazugságmese, láncmese	10
Cigány mese • <i>Az elrejtett kincs</i>	12
Állatmese	14
Műmese a 19. századból • Andersen: <i>A rendíthetetlen ólomkatona</i>	17
Magyar műmese a 20. századból	20
Saint-Exupéry: <i>A kis herceg</i>	22
Darvasi László: <i>Trapiti és a borzasztó nyúl</i>	24
Összefoglaló feladatok	25

NÉPDALOK .....

Petőfi Sándor: JÁNOS VITÉZ

1–4. rész	34
5–6. rész	37
7–10. rész	40
11–13. rész	43
14–15. rész	45
16–18. rész	46
19–20. rész	48
21–22. rész	50
23–27. rész	51
Összefoglaló feladatok	53

MÍTOSZOK

<i>Párisz és Oinóné</i>	57
<i>Odüsszeusz kalandjai</i>	58
<i>Daidalosz és Ikarosz</i>	60
<i>Philémón és Baukisz</i>	63
A vízözön	65
Összefoglaló feladatok	69

Molnár Ferenc: A PÁL UTCAI FIÚK

VERSEK

Arany János: <i>Családi kör</i>	78
Siv Widerberg: <i>Sóderparti</i>	79
Petőfi Sándor: <i>Egy estém otthon</i>	81
Petőfi Sándor: <i>Az Alföld</i>	83
Petőfi Sándor: <i>Szülőföldemen</i>	85
József Attila: <i>Mama</i>	87
Összefoglaló feladatok	89

PRÓZAI MŰVEK

Petőfi Sándor: <i>Úti levelek</i>	91
Mikszáth Kálmán: <i>A kis csizmák</i>	93
Móricz Zsigmond: <i>Fillentő</i>	95
Karinthy Frigyes: <i>Tanítom a kisfiamat</i>	97
Fekete István: <i>Lutra</i>	99
J. K. Rowling: <i>Harry Potter és a Főnix Rendje</i>	101
Összefoglaló feladatok	102